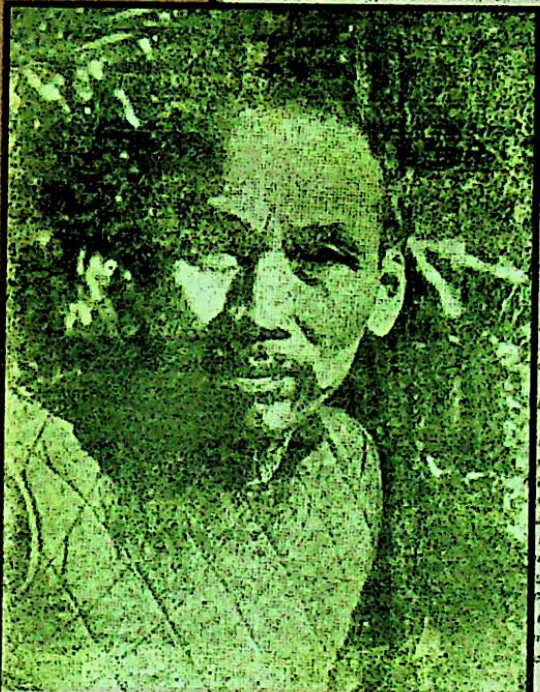

LỜI KÊU GỌI CỦA
HỒ CHÍ MINH
nhân dịp kỷ niệm
2-NĂM TOÀN QUỐC
KHÁNG CHIẾN

...đồng bào toàn quốc,
...toàn thể chiến sĩ,
...lên này, cuộc kháng chiến

Kính chúc đồng bào năm mới
Mọi người càng thêm phần khởi
Toàn dân xung phong thi đua
Đầy mạnh CUỘC CHUẨN BỊ tại
Chuyên mạnh sang Tổng phản công
Kháng chiến nhất định thắng lợi

Ho Chi Minh

CỬU QUỐC

CƠ QUAN TRUNG ƯƠNG TUYÊN TRUYỀN KHÁNG CHIẾN
CỦA TỔNG BỘ VIỆT-MINH (TRONG MỘT LIÊN-VIỆT)

SAN TIẾP SAU -- SỐ 1121 -- QUA 14.50 -- CHỦ NHẬT 19 THÁNG 12 -- 1953
XUẤT BẢN HÀNG NGÀY -- CHỦ NHẬN XUÂN-THUY -- CỐ NHIỆU CHI NHANH

Nhằm ngày 19 tháng chạp TỔNG BỘ VIỆT - MINH

Kính gửi: -- Các giới đồng bào toàn quốc.
-- Các chiến sĩ Vệ quốc quân, dân quân du kích.
-- Các đồng bào đang sống dân chủ, các hội viên các
giới và kiều bào hải ngoại.

19-12 là ngày lịch sử của dân tộc Việt-Nam. Ngày hôm nay, chúng ta kỷ niệm hai năm (1951-1953) của cuộc kháng chiến toàn quốc. Trong hai năm qua, chúng ta đã đánh bại nhiều cuộc tấn công của kẻ thù, giữ vững độc lập và chủ quyền của đất nước. Những thành quả này là kết quả của sự đoàn kết và tinh thần bất khuất của toàn dân. Chúng ta tin tưởng rằng, với sự lãnh đạo của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh, chúng ta sẽ sớm giành được độc lập hoàn toàn.

Một số tư liệu mới về Chủ tịch Hồ Chí Minh trên báo Cửu quốc

Văn
tộc huynh đệ
CHÂU Á
DÂN THẾ
N THẾ GIỚI

Vũ Văn Sách

sứ tâm và chính lý

tru'ò'ng ky kháng chiến
NHẬT ĐỊNH THANG LỢI

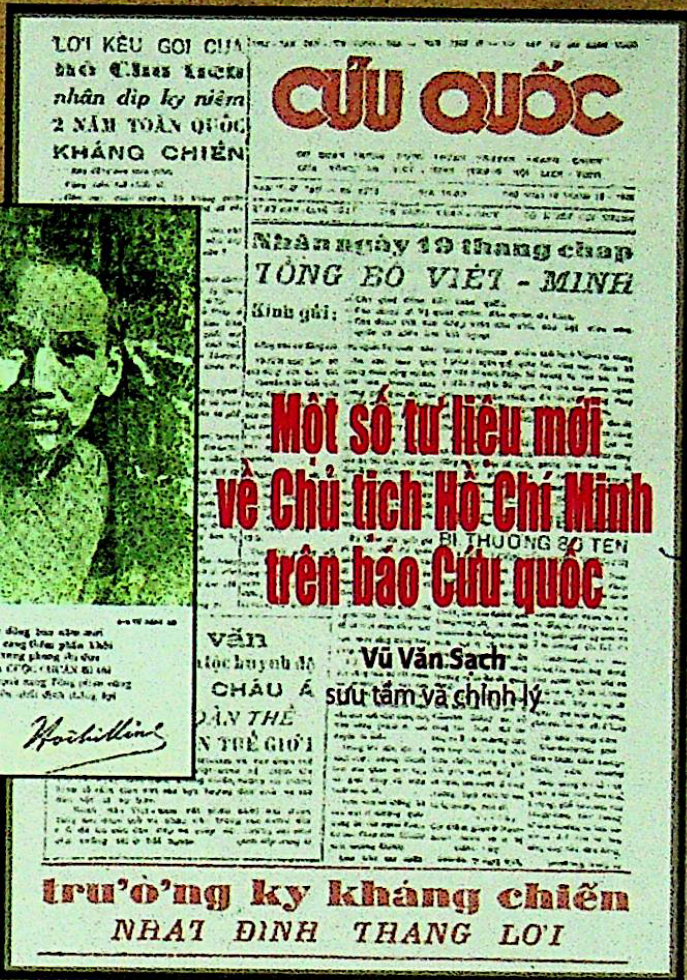
ÊN
K T
4092
7

* SKV 1 1 6 6 4 9 *

 NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - VĂN NGHỆ

Khác với sử học tìm hiểu những sự thật của lịch sử, báo chí ghi nhận các sự kiện trong lịch sử. Các tác phẩm báo chí ghi nhận sự kiện vừa xảy ra hay đang xảy ra, tính chất nhất thời vì hướng tới mục đích thông tin kịp thời cũng dễ đưa tới những sai sót này khác, nhưng giá trị "thực lục" của chúng vẫn là điều không thể phủ nhận. Cho nên ngoài những đóng góp cụ thể, quyển sách của anh Vũ Văn Sách còn góp phần mở ra một đường hướng mới trong công tác sưu tầm, nghiên cứu và công bố tư liệu về Chủ tịch Hồ Chí Minh.

(Trích Lời bạt của nhà nghiên cứu Cao Tự Thanh)

ISBN: 978-604-68-1432-0

 9 786046 814320
 Giá: 130.000 đồng

959. 707092
M.917

VŨ VĂN SẠCH

Sưu tầm và chỉnh lý

**MỘT SỐ TƯ LIỆU MỚI VỀ
CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH
TRÊN BÁO CỨU QUỐC**

Nhà xuất bản Văn hóa - Văn nghệ
Thành phố Hồ Chí Minh - 2014

THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐHQG TP. HCM
SỐ 116649

Mục lục

Lời nói đầu	9
01. Hồ Chủ tịch nói về nội trị, ngoại giao nước nhà trong những ngày vừa qua	13
02. Phòng Triển lãm Văn hóa khai mạc	16
03. Hồ Chủ tịch đã đến chùa Quán Sứ dự bữa cơm chay	19
04. Hồ Chủ tịch khai mạc Ngày Cứu quốc của sinh viên	21
05. Ngày thu lễ đức Khổng Tử tại đền Giám (Hà Nội)	23
06. Lần đầu tiên một địa phương được Hồ Chủ tịch về dự lễ kỷ niệm Lý Bát đế	25
07. Sách quyết nghị bất hợp tác của công chức	27
08. Hồ Chủ tịch đến thăm tòa Thị chính	29
09. Các em phải cố giúp Tổ quốc	30
10. Hội nghị các dân tộc thiểu số Việt Nam	33
11. Các báo tới phỏng vấn Hồ Chủ tịch về vấn đề đoàn kết	38
* Phụ: Thông điện đoàn kết của Tổng bộ Việt Minh gửi cho các đoàn thể trong Mặt trận Việt Minh toàn quốc	42
12. Hồ Chủ tịch đi thăm đức Giám mục Lê Hữu Từ và đồng bào Phát Diệm	43
13. Hồ Chủ tịch khuyên anh em viên chức	46
14. Hồ Chủ tịch với ba ngày Tết	49
15. Hồ Chủ tịch trả lời thư phỏng vấn của phóng viên một hãng thông tấn Mỹ	52
16. Lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch trong dịp Một ngàn ngày kháng chiến	54
17. Thư Hồ Chủ tịch gửi Bình dân học vụ Quảng Bình	56
18. Sáu tù binh Pháp được thả về cảm tạ lòng khoan hồng của Hồ Chủ tịch	57
19. Thư của Hồ Chủ tịch gửi Đại hội Sinh viên	59

20. Hội nghị toàn quốc Kháng chiến Hành chính
- Các đại biểu đến yết kiến Hồ Chủ tịch 61
21. Hồ Chủ tịch ân cần khuyên nhủ
các đại biểu Kháng chiến Hành chính các Liên khu 64
22. Hồ Chủ tịch nói chuyện về thi đua ái quốc 66
23. Một buổi lễ long trọng nhất ở Liên khu IV 70
- * Phụ: Tiểu sử Thiếu tướng Nguyễn Sơn 77
- * Phụ: Tại câu lạc bộ văn nghệ
Tướng Nguyễn Sơn nói về kịch *Lôi vũ* 80
- * Phụ: Tăng cường sức chiến đấu cho Bình Trị Thiên 82
- * Phụ: Nói về vận động làng Cự Nẫm 85
- * Phụ: Mở rộng chiến tranh nhân dân 90
24. Hai bài thơ hùng hồn của Hồ Chủ tịch
và cụ Bùi Bằng Đoàn 95
25. Tôi đi thăm Hồ Chủ tịch 97
26. Hồ Chủ tịch thăm một công binh xưởng 102
- * Phụ: Ba bức danh thiếp của Hồ Chủ tịch 103
27. Tại Tổng hành dinh, Hồ Chủ tịch tiếp các nhà báo 104
28. Đâu yêu cha già hơn Nam Bộ? 107
29. Ngày Tết Nguyên đán dương lịch
chúng tôi mừng tuổi Hồ Chủ tịch 111
30. Chờ chủ quan 114
31. Hồ Chủ tịch gửi khóa Quyết Thắng trường
Trần Quốc Tuấn (nhân lễ mở trường Lục quân) 116
32. Đêm trăng Hồ Chủ tịch đi thuyền thăm mặt trận 118
33. Hồ Chủ tịch tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc 121
34. Nhân sĩ Thủ đô chúc thọ Hồ Chủ tịch 125
- * Phụ: Điện văn của các nhà trí thức Thủ đô
chúc thọ Hồ Chủ tịch 127
35. Việt kiều ở Nam Mỹ
chúc mừng sinh nhật Hồ Chủ tịch 129

36.	Cha già với Thủ đô	130
37.	Đồng bào Lạng Sơn thực hiện quân dân nhất trí đã được Hồ Chủ tịch gửi thư khen ngợi	132
38.	Hồ Chủ tịch gửi thư khen đồng bào xã Dân Chủ Thái Nguyên đã bán gạo rẻ cho bộ đội	133
39.	Ông Phó Thủ tướng Phạm Văn Đồng chính thức nhận chức	135
40.	Thư của Hồ Chủ tịch gửi Đại đoàn 308	140
41.	Các nhà trí thức Việt Nam trong Hội Văn hóa Liên hiệp (ở Pháp) tuyên bố...	141
42.	Hồ Chủ tịch trả lời báo ngoại quốc...	143
43.	Hồ Chủ tịch ăn Tết	145
44.	Hồ Chủ tịch đi thăm các đơn vị bộ đội chiến thắng trong chiến dịch Trần Hưng Đạo	147
45.	Thương binh kính yêu Hồ Chủ tịch	149
46.	Mỹ là tốt	150
47.	Người phát ngôn của Chính phủ tiếp các nhà báo	151
48.	Giặc Pháp lúng túng	153
49.	Rước cọp vào nhà	154
50.	Kính chúc các cụ nghìn tuổi	155
51.	Con rắn vương	156
52.	Vì ai nên nổi nước này	157
53.	Nam nữ bình quyền	159
54.	Con trẻ Liên Xô	161
55.	Cụ Hồ và cuộc cỏ bỏ phân	162
56.	Giặc Pháp sửa đổi tự vị	163
57.	Vài hình ảnh Đại hội	164
	* Phụ: Danh sách các Anh hùng và Chiến sĩ thi đua toàn quốc	168
58.	Lòng thương yêu các chiến sĩ của Hồ Chủ tịch	175
59.	Tại Đại hội Chiến sĩ Thi đua toàn quốc: Hồ Chủ tịch nói chuyện với chiến sĩ nông nghiệp	178
60.	Ngày chúc thọ Hồ Chủ tịch ở Chủ tịch phủ	181
61.	Giặc Pháp giấu đầu hở đuôi	184

62.	Hội đồng Chính phủ họp	185
*	Phụ: Thi hành đúng chính sách tạm cấp ruộng đất, đẩy mạnh sản xuất thi đua đóng thuế nông nghiệp	186
63.	Hồ Chủ tịch và Chính phủ khen thưởng vào dịp kỷ niệm ngày Độc lập 2. 9. 1952	188
64.	Hội đồng Chính phủ họp giải quyết nhiều vấn đề quan trọng	192
65.	Công nhân Việt Nam ở Pháp hưởng về Tổ quốc	194
66.	Thông cáo về Hội đồng Chính phủ	196
67.	Bù nhìn cũ, trò hề mới	198
68.	Bản thông cáo của địch	199
69.	Thư của cán bộ và chiến sĩ tiểu đoàn Y ở miền Nam ra gửi lên Hồ Chủ tịch	201
	Phụ lục 1. Vài nét về báo <i>Cứu quốc</i>	203
	Phụ lục 2. Về xuất xứ vài bài thơ chữ Hán của Chủ tịch Hồ Chí Minh	209
	Lời bạt	214

Lời nói đầu

Mặc dù còn nhiều khó khăn về tư liệu và khác nhau về nhận định, tất cả những người nghiên cứu về Chủ tịch Hồ Chí Minh cả trong lẫn ngoài nước trước nay đều thống nhất rằng đây là nhân vật đã làm đảo lộn bản đồ thuộc địa của người Pháp không những ở Việt Nam mà ở cả Đông Dương sau Chiến tranh Thế giới thứ hai và hơn thế nữa, còn là một nhân vật để lại dấu ấn rõ ràng trong phong trào giải phóng dân tộc của các nước thuộc địa trên toàn thế giới trong thế kỷ trước. Việc tiếp tục tìm hiểu cuộc đời và sự nghiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong đó có việc thu thập tư liệu về Người do đó vẫn còn là một đề tài lớn trong việc nghiên cứu lịch sử Việt Nam, lịch sử thế giới thế kỷ XX.

Nhiều năm nay nhờ điều kiện làm việc nên chúng tôi đã may mắn được tiếp xúc với một số báo chí được lưu giữ tại Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Cục Văn thư và Lưu trữ Nhà nước trong đó có khoảng 400 số báo và Tạp chí *Cứu quốc* chủ yếu từ 1948 đến 1954. Sau ngày Toàn quốc kháng chiến, ngoài cơ quan chính chuyển lên chiến khu Việt Bắc, tờ báo này còn có những chi nhánh khác ở Thủ đô hay Liên khu IV, lại phát hành trong hoàn cảnh chiến tranh nên rất khó có cơ quan hay cá nhân nào hiện nay giữ được trọn vẹn. Số báo và Tạp chí *Cứu quốc* nói trên do đó cũng thiếu khuyết không được liên tục, thậm chí có những số bị rách sứt mất trang mất chữ, cũng là điều dễ hiểu trong hoàn cảnh chống Pháp 1945 – 1954.

Trong khoảng 400 số báo và Tạp chí *Cứu quốc* nói trên có nhiều bài viết về hoạt động của Chủ tịch Hồ Chí Minh và những cá nhân, tập thể liên hệ trực tiếp với Người, cũng có nhiều bài viết của Người (phần lớn trong mục Chuyện gần... xa với bút hiệu ĐX.), trong đó có nhiều bài chưa thấy công bố hay công bố chưa đầy đủ trong các công trình nghiên cứu, sưu tập trước nay, kể cả bộ *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, 2011. Dĩ nhiên trong hoàn cảnh thông tin và

kỹ thuật thời bấy giờ, những bài báo ấy không thể tránh khỏi sai sót này khác, nhưng đều do người đương thời viết ra và được người đương thời kiểm chứng, có những giá trị “thực lục” không thể phủ nhận. Với mong muốn có thể góp phần bổ sung tư liệu cho việc nghiên cứu Chủ tịch Hồ Chí Minh nói riêng cũng như lịch sử Việt Nam thời kỳ 1945 - 1954 nói chung, chúng tôi đã cân nhắc chọn lựa một số trong những bài ấy để thực hiện sưu tập này, cũng là thể nghiệm bước đầu để nếu có thể thì tiến tới một sưu tập khác có qui mô và chất lượng cao hơn.

Quyển sách gồm 79 bài báo trong đó có 10 bài có tính chất Phụ lục, được giới thiệu theo các nguyên tắc sau:

1. Mỗi bài được giới thiệu gồm số thứ tự, tên bài, số báo, ngày ra báo, nội dung và tên tác giả (nếu có), chú thích trong nguyên bản và của chúng tôi (nếu có). Những bài đăng trên *Cứu quốc* Trung ương ở Việt Bắc chỉ ghi số báo và ngày ra báo, những bài đăng trên Tạp chí *Cứu quốc*, *Cứu quốc* Chi nhánh Thủ đô hay *Cứu quốc* Chi nhánh Liên khu IV thì nêu rõ để tránh nhầm lẫn.

Chú thích trong nguyên bản các bài báo được ký hiệu là (*), chú thích của chúng tôi được ký hiệu là (1), (2).

2. Một số bài tuy ít liên quan tới nội dung của quyển sách nhưng có thể bổ sung thông tin cho những bài được giới thiệu thì không đánh số thứ tự riêng và ghi là “* Phụ.” với ý nghĩa là Phụ lục đi kèm bài chính.

3. Do số lượng không nhiều, việc phân loại theo tác giả, thể loại, nội dung vẫn vẫn không thật sự cần thiết, nên các bài được sắp xếp theo thứ tự thời gian, cũng để người đọc tiện theo dõi mối liên hệ trước sau của các sự kiện được đề cập.

4. Các bài đều được giới thiệu nguyên văn và toàn văn.

5. Về việc xử lý và điều chỉnh văn bản, những chữ nguyên bản in sai chính tả đều điều chỉnh theo chính tả hiện nay, ví dụ Hà-nội, dành độc lập, giàu có, dâm mát điều chỉnh thành Hà Nội, giành độc lập, giàu có, râm mát. Những chữ viết tắt đều phục hồi nguyên trạng, ví dụ ATK., BDHV., UBKCHC., 5. 52 điều phục hồi đầy đủ là An toàn khu, Bình dân học vụ, Ủy ban Kháng chiến Hành chính, 5. 1952. Những trường hợp nên viết chữ nhưng viết số hay ngược lại đều điều chỉnh cho phù hợp, cách viết phần trăm điều chỉnh thành %. Các trường hợp

chỉ đơn thuần điều chỉnh về chính tả nói trên và lỗi morasse thì chúng tôi không chú thích, chỉ những chỗ bị in sót cần bổ sung mới có chú thích cụ thể trong từng trường hợp.

Ngoài những bài báo trên, quyển sách có hai Phụ lục *Vài nét về báo Cứu quốc* và *Về xuất xứ vài bài thơ chữ Hán của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, chủ yếu rút từ *Sự nghiệp báo chí của Chủ tịch Hồ Chí Minh* của Nguyễn Thành (Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội, 1988) và *Đi tìm xuất xứ thơ Hồ Chí Minh* của Lê Xuân Đức (Nxb. Văn học, Hà Nội, 2012).

***

Trong quá trình thực hiện quyển sách này, chúng tôi đã nhận được sự giúp đỡ của nhiều bạn bè, đồng nghiệp ở Trung tâm Lưu trữ Quốc gia I. Đặc biệt, một người bạn đồng môn là nhà nghiên cứu Cao Tự Thanh còn hỗ trợ chúng tôi rất nhiều trong việc tổ chức nội dung, chỉnh lý văn bản và viết Lời bạt cho quyển sách. Nhân dịp quyển sách được ra mắt người đọc, chúng tôi xin bày tỏ ở đây lời cảm ơn chân thành.

Với mong muốn được góp phần xây dựng hệ thống tư liệu phục vụ cho việc tìm hiểu Chủ tịch Hồ Chí Minh nói riêng cũng như lịch sử Việt Nam thời gian 1945 – 1954 nói chung, chúng tôi đã thực hiện quyển sách này một cách nghiêm túc với ý thức trách nhiệm. Tuy nhiên chắc chắn quyển sách chưa thể thỏa mãn được nhu cầu nhiều mặt trong hoàn cảnh học thuật và thông tin hiện tại, nên chúng tôi luôn mong muốn nhận được sự góp ý của người đọc gần xa.

Tháng 6. 2014